

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Zpráva zachycující vývoj komunitní práce v lokalitách Poschla a Jiráskova

Název projektu:

Naše cesta v našich rukou

Registrační číslo projektu:

CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0009098

Realizátor projektu:

Diakonie ČCE – středisko Vsetín

Obsah

1. Úvod	3
2. Situace před zahájením projektu.....	3
3. Vývoj komunitní práce v jednotlivých lokalitách.....	5
3.1 Obsah práce komunitního pracovníka působícího v lokalitě Poschla	5
3.2 Vývoj komunitní práce – lokalita Poschla.....	5
3.3 Vývoj komunitní práce – lokalita Jiráskova	8
3.4 Činnost tanečního kroužku	9
4. Celkové zhodnocení projektu.....	9
5. Závěr	11

1. Úvod

Diakonie ČCE – středisko Vsetín získala finanční podporu z Evropského sociálního fondu, operačního programu Zaměstnanost, na rozvoj komunitní práce ve Vsetíně. Komunitní práce měla být realizována v rámci projektu Naše cesta v našich rukou (registrační číslo projektu: CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0009098). Projekt měl probíhat od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021. Termín zahájení byl dodržen, ale projekt musel být bohužel předčasně ukončen (k 31. 12. 2019), protože se nepodařilo (přes opakovaná výběrová řízení) zaměstnat osobu vedoucího komunitního pracovníka, který měl zajišťovat realizaci a metodické vedení celého projektu.

Tato zpráva zachycuje vývoj komunitní práce ve vsetínských lokalitách Poschla a Jiráskova 409. Jádro této zprávy měly původně tvořit zprávy externího evaluátora, a to ze začátku, průběhu a po ukončení projektu. S ohledem na problémy s personálním zajištěním projektu evaluace neprobíhala, proto zpráva obsahuje pouze popisnou část zpracovanou pracovníky, kteří se podíleli na přípravě a následné realizaci projektu.

2. Situace před zahájením projektu

V době přípravy projektové žádosti jsme se rozhodovali, jak celou komunitní práci postavit. Zvažovali jsme variantu komunitní práce v lokalitě Poschla a Jiráskova jako v jednom celku. Druhou variantou bylo komunitně pracovat samostatně v lokalitě Poschla a samostatně v lokalitě Jiráskova.

Lokalitě Poschla byla od jejího „vzniku“ v roce 2006 svým způsobem věnována větší pozornost: bylo zde vytvořeno zázemí pro sociální práci. V lokalitě je situován nízkoprahový klub Rubikon, dále předškolní klub pro děti ve věku 3 – 5 let (v době zahájení projektu nesl název Školička, následně došlo k přejmenování na Pramínek). Dále zde působí a své základní zázemí mají sociálně aktivizační služby pro rodiče s dětmi (dále jen SAS), později také komunitní centrum (o jeho činnosti více v dalších kapitolách této zprávy). V místě je rovněž vybudované velké hřiště pro míčové hry. Od začátku byla snaha vytvořit nějaký systém péče a údržby bytových domů. Nic z tohoto v lokalitě Jiráskova nebylo. Protože jsou obyvatelé obou lokalit propojeni četnými příbuzenskými vazbami, mnoho osob z Jiráskovy navštěvovalo (a navštěvuje) Poschlu a využívá sociální služby a zázemí na Poschle.

Protože do lokality Poschla byli obyvatelé přestěhováni, aniž si toto řešení sami vybrali, prvopočáteční nadšení z nového bydlení a víra ve zlepšení záhy vyprchaly. Naopak se začala objevovat únava a zklamání, že k žádné faktické změně k lepšímu nedošlo, a představa, že pokud někdo má situaci obyvatel řešit, tak jsou to ti, kteří je na Poschlu „odstěhovali“.

Situace v lokalitě Jiráskova byla diametrálně odlišná. Místo mělo i mezi Romy lepší pověst, bylo tam „lepší“ bydlení, v roce 2006 se sem nastěhovaly „lepší“ rodiny z pavlačového domu.

Nicméně v místě nebyly žádné služby – žádný klub pro děti, žádné hřiště. Docházeli sem pracovníci terénních sociálních služeb (ať již terénní pracovníci města Vsetín, tak pracovníci SAS).

Postupně tak začala vznikat vnitřní rivalita mezi oběma lokalitami. V případě Poschly se posilovala nálepka „špatné adresy“, Poschla se uzavírala a vnímala místní služby a území jako „své“ a pokud byly nějaké problémy, tak bylo možné slyšet vyjádření „že to udělali Jiráskovci a ti z města.“ V obou lokalitách se objevovalo také soupeření o to, kdo je lepší, kdo má lepší prostory, byty, kde více dětí chodí do „klasické“ MŠ a ZŠ, kde více lidí pracuje atd.

Tyto informace nám byly známy již při přípravě projektu. Dále jsme se zaměřili na analýzu problémů, které jsou pro obyvatele jednotlivých lokalit důležité. Identifikovali jsme témata, která budou pravděpodobně pro obě lokality společná (např. diskriminační praktiky ve vzdělávání, bydlení, zaměstnávání, v přístupu ke službám; negativní vztahy s majoritní společností), tak i témata, kde bude nezbytný rozdílný postup (např. veřejný prostor kolem bytových domů, péče o bytové domy apod.). Rovněž různá historie a specifika každé z lokalit nás vedly k tomu, že jsme se rozhodli pro variantu samostatné komunitní práce s jednou i druhou lokalitou. Projekt tak měl stát na práci dvou komunitních pracovníků, kdy každý z nich bude „specialistou“ na jednu z lokalit. V případě společných témat či aktivit by se obě komunity „spojily“ a postupovaly jednotně. Projekt tak měl přispívat i k otupování vzájemných sporů a pracovat s potenciálem obou komunit, které při společném postupu zvyšují své šance na úspěch.

Srovnání lokalit:

Poschla

- kontejnerové domy (36 bytů)
- stojí na čističce odpadních vod
- cca 180 obyvatel
- 100% romské obyvatelstvo
- převažující mateřský jazyk: romština
- vzdálenost 2,5 km od centra města
- převážně ukončené základní vzdělání
- NZDM, Předškolní klub 50 metrů od domu
- fotbalové hřiště, dětské hřiště, pískoviště
- konflikty řeší policie PČR, městská a APK
- rizikovější
- nefungující koordinátor domovníků

Jirásková 409

- cihlový dům (14 bytů)
- v průmyslové zóně
- 99 obyvatel
- 100% romské obyvatelstvo
- převažující mateřský jazyk: romština
- vzdálenost 1,5 km od centra města
- převážně ukončené základní vzdělání, 2 x výuční list
- služby na Poschle, či v centru
- dětské hřiště s několika hracími prvky
- konflikty řeší převážně APK
- bezpečnější
- fungující koordinátor domovníků

3. Vývoj komunitní práce v jednotlivých lokalitách

3.1 Obsah práce komunitního pracovníka působícího v lokalitě Poschla

Komunitní pracovník využíval zázemí tzv. „komunitního centra“, které se nacházelo přímo v lokalitě Poschla. Zde byl pravidelně 3x týdně po dobu 4 hodin přítomen a byl k dispozici pro dospělé členy komunity. Tento prostor byl nabídnut členům komunity k setkávání se, k vedení rozhovorů nad tématy, která tížila celou komunitu, k řešení aktuálních problémů apod. Současně to byl prostor pro trávení volného času, mohlo se zde hrát na hudební nástroje, společenské hry a aktivity, tvořit a navzájem se podporovat a motivovat. Komunitní pracovník měl k dispozici internet, tiskárnu, kopírku a telefon, díky tomu mohli členové komunity řešit aktuální problémy, do kterých se dennodenně dostávali (např. komunikace s úřady, školou, lékaři, potencionálními zaměstnavateli apod.). Ostatní dny se věnoval terénní práci přímo v komunitě, nabízel aktivity, vedl rozhovory, řešil aktuální problémy nebo doprovázel dospělé členy komunity např. na městská jednání, pracovní skupiny i setkání s potencionálními zaměstnavateli. Nabízel možné aktivity k trávení volného času, formou informačních letáčků a osobním pozváním. Učil komunitu orientovat se v příchozích dokumentech, formulářích z úřadů, od soudů, lékařů aj.

V prostorách komunitního centra byly vytvořeny nástěnky, na kterých byly aktualizované informace o nových nabídkách práce, kontakty na lékaře, úředníky, organizace a služby a byly dostupné pro všechny. Pracovník měl za úkol svolávat komunitu na setkání, kde se řešila společná témata. Šlo o setkání s jasně stanoveným tématem, ke kterému se mohl vyjádřit, kdo chtěl. Členové komunity tak mohli nahlas říci to, jak se cítí a co řeší za problémy. Byli podporováni k tomu, aby se zapojili, domluvili postup a kroky toho, kdo co a jak může udělat.

Na základě společné domluvy, výběru pracovníka a dospělých členů komunity byly realizované akce a aktivity, do kterých se za podpory komunitního pracovníka dospělí zapojili s přípravou či samotnou realizací konkrétní akce. Jednalo se např. o tyto akce a aktivity: Slavnostní akademie, Velikonoční tvoření, Mezinárodní den Romů v Ostravě i ve Vsetíně, Ples Diakonie, výjezd za dobrou praxí do Chánova a do Předlic, školení pro členy jádrové skupiny a zájemce z komunity na téma „Vyjednávání v komunikaci a jak vhodně řešit konflikty“ apod.

3.2 Vývoj komunitní práce – lokalita Poschla

Diakonie Vsetín rozvíjí sociální práci a aktivity podporující inkluzivní procesy od 2004 tj. již od doby pavlačového domu, kde svoji práci započala. Se vsetínskou komunitou máme navázané dobré vztahy, na kterých při práci stavíme. Dlouhodobě se však setkáváme s napětím mezi majoritní společností a romskou komunitou. Snaha pracovníků Diakonie v rámci všech možných služeb i projektů, je co nejvíce zmírňovat toto napětí. V rámci

komunitní práce šlo především o minimalizaci rizikového chování, prevenci kriminality a podporu komunity k zapojení se do aktivity ve městě např. účasti na komunitním plánování, pracovních skupinách tak, aby se zástupci komunity mohli podílet na zlepšování životní situace, ve které se oni i jejich rodiny nacházejí. Dále se snažíme majoritní společnosti ukázat romské tradice i dovednosti a schopnosti, kterými vynikají a které jsou často ze strany majority nepochopeny či vnímány negativně. Hledali jsme možnosti trávení volného času členů komunity, učili je umět si určit aktivitu a spolupodílet se na její realizaci i samotné přípravě, což před tímto projektem komunita nedělala a spoléhala často právě na naše služby, nikoliv sami na sebe. Otevřeli jsme jim možnosti toho, co všechno mohou ovlivnit, když chtějí a ukázali jim, jak na to.

Jak již bylo zmíněno, Diakonie Vsetín v lokalitě Poschla navázala na práci, kterou započala v pavlačovém domě v centru města. Při přestěhování těchto obyvatel na Poschlu, přešly služby NZDM Rubikon a předškolní klub Školička do pronajatých bývalých holobytů, vedle nově postavených kontejnerových domů. Zde se služby Diakonie snažily minimalizovat napětí, které přechodem do této lokality vzniklo. Postupem času zde přibývalo služeb a institucí, které se snažily poukázat na to, že řešení Poschla není dobré. V lokalitě kromě těchto služeb působí sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Mozaika. Docházejí zde pravidelně terénní pracovníci z městského úřadu Vsetín, působí zde asistenti prevence kriminality Městské policie Vsetín a určení Domovníci, kteří mají dohlížet na udržování pořádku. Dále zde má svoji úlohu koordinátor domovníků, který koordinuje a zodpovídá za jejich práci. Všechny tyto služby jsou sladovány, aby se nepřekrývaly a nekonkurovaly si. Samotní Romové dříve založili několik občanských sdružení, ale aktuálně pouze jedno z nich realizuje občas nějaké aktivity.

V rámci všech služeb a aktivit poskytovaných v této lokalitě se postupem času začala vnímat potřeba vzniku komunitního centra, kde by byl budován vlastní potenciál členů komunity ve Vsetíně. Na to zareagovala v roce 2016 Diakonie Vsetín ročním projektem nazvaným Naše cesta, financovaným Úřadem vlády. Otevřelo se komunitní centrum na Poschle, 3x týdně po dobu čtyř hodin, kde byl komunitní pracovník přítomen. Byl to prostor, kde se mohli dospělí členové komunity scházet, vést rozhovory, řešit společná témata a trávit společně volný čas aktivitami, které jim komunitní centrum nabízelo např.: hudební nástroje, šipky, sportovní aktivity či společenské hry. Získávali zde aktuální informace o nabídkách práce, volných lékařích apod. V prvním roce komunitní práce na Poschle, byl o tento projekt velký zájem ze strany komunity. Aktivní přístup členů komunity do zapojení se do aktivit přímo v komunitním centru, podílení se na přípravě a realizaci akcí pro děti s ostatními službami Diakonie Vsetín (NZDM Rubikon, SAS Mozaika). Projekt měl motivovat členy komunity k tomu, aby si sami byli schopni definovat, co chtějí dělat a aby se do realizace „svých“ aktivit zapojovali, sami si je připravovali a pořádali. To přispívalo k budování jejich vlastního potenciálu, který se učili využívat a dále jej rozvíjet. Vzhledem k tomu, že v komunitním centru na Poschle působil komunitní pracovník muž, navštěvovalo toto komunitní centrum převážně mužské osazenstvo. Ženy se scházely spíše na programech předškolního klubu, jejichž děti školičku navštěvovaly.

V roce 2017 projekt opět pokračoval a navázal tak na již započatou práci. Byl v rámci komunitní práce velmi složitý. Komunita byla demotivovaná, pasivní a neochotná k aktivnímu přístupu. Řešily se existenční problémy téměř v každé rodině a tak nebyla síla na to

zapojovat se do jakékoliv jiné činnosti, ze které by nebyly finanční prostředky na pokrytí živobytí. Přesto se našlo několik členů, kteří byli ochotni se zapojit do aktivit komunitního centra. Šlo o členy nejen z lokality Poschla, ale tentokrát i z lokality Jiráskova či z města. Zúčastnili se několika akcí, které komunitní centrum uspořádalo. Díky předešlé zkušenosti komunity z komunitních setkání jsme zaznamenali větší důvěru v pracovníky tohoto projektu a větší otevřenost pro řešení závažnějších témat. Členové komunity byli motivováni k širšímu a aktivnějšímu zapojení se do příprav, realizací akcí a programů a pomohli zrealizovat plánované akce a aktivity. Díky tomu se začala formovat jádrová skupina osob - 3 osoby z komunity se pravidelněji zapojovaly do realizace akcí a také se zapojily do jednání fokusních skupin v rámci činnosti Agentury pro sociální začleňování a Města Vsetín.

V roce 2018 se i nadále pokračovalo v projektu pod Úřadem vlády. V komunitě docházelo k jejímu čím dál tím více zřetelnějšímu vnitřnímu dělení na aktivnější členy, kteří se zapojovali do jádrové skupiny, do pracovních skupin v rámci komunitního plánování, byli schopni najít si zaměstnání a aktivně řešit svoji situaci. Část členů komunity naopak upadala do čím dál tím větší letargie a odevzdanosti nepřiznává osudu, řešili stále se opakující existenční problémy, nebyli ochotni spolupracovat, vzrůstalo napětí uvnitř komunity. Této situaci bylo velmi obtížné čelit a hledat z ní cestu. Během roku 2018 došlo k rozpadu jádrové skupiny projektu, přesto se někteří členové komunity účastnili spolu s pracovníky komunitního centra pracovních skupin pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, svolávané městem Vsetín. Mezi členy komunity a pracovníky Diakonie docházelo opakovaně k vzájemnému nedorozumění, opakované slovní útoky a agrese zapříčinily dočasné uzavření všech služeb Diakonie Vsetín na Poschle. Velký rozvoj a úspěchy zaznamenal v r. 2018 taneční kroužek vedený členkou komunity. Fungoval pravidelně 2x týdně po celý rok a děti, které jej navštěvují, vystoupily celkem na 8 veřejných či polo-veřejných vystoupeních a mohly na vlastní kůži zažít, že vyvinuté úsilí, snaha a práce na sobě přináší úspěch a uznání.

Tři roky po sobě jsme si mohli ověřit, že metoda komunitní práce je účinná. Díky ní jsme mohli pomáhat lidem ohroženým sociálním vyloučením žít v souladu s majoritou. Často se nám potvrdilo, že jde pouze o nedorozumění mezi oběma stranami. Záměrem projektu bylo, aby komunita byla samostatnější a pomáhala si svépomocí, věděla na koho, a kam se mohou obrátit. Komunitní práce spojuje lidi dohromady, vede je k nacházení řešení problémů, k umění hájit své zájmy a jednat v zájmu celku s ohledem na individuální potřeby členů komunity. Spolupráce a partnerství v komunitě bylo na bázi důvěry a vztahu vybudovaném za celou dobu realizace projektu. To je základní kámen úspěšné práce s komunitou. Obtížné bylo lidi z komunity učit tomu, že teprve trpělivá vytrvalost vede k úspěchu a že problémy mají mnohdy společné a že se jedná o problémy, se kterými si člověk sám poradit nedokáže, ale společnými silami je mohou zvládnout. Výsledky nejsou často viditelné ihned a to členy komunity demotivuje. Žijí tady a teď.

V rámci projektu Naše cesta v našich rukou v roce 2019 probíhalo detailní mapování komunity Poschla. Bylo zjišťováno, jaká témata obyvatelé považují za problémy. V případě lokality Poschla to jsou zejména témata: úklid a udržování pořádku ve společných prostorách a prostorech kolem bytových domů, bezpečná a osvětlená přístupová cesta na Poschlu a zlepšení prostředí na Poschle. Komunitní pracovník s obyvateli lokality mluvil o možnosti společného postupu a jednání s Městem v těchto záležitostech. Dále pracoval na dalším budování a prohlubování vztahů se členy komunity, cíleně oslovoval ty členy komunity, s

nimiž ještě neměl navázané vazby, a zval je ke spolupráci. Pracovník si doplňoval informace a znalosti o komunitě.

Pracovalo se na budování jádrové skupiny. Mezi účastníky aktivit komunitního centra se vyprofilovaly klíčové osoby, které se aktivně zapojovaly do akcí a aktivit komunitního centra, bylo zřejmé, že život v komunitě jim není jedno a mají zájem a potenciál dělat něco pro změnu. Na tyto osoby se komunitní pracovník více soustředil a motivoval je ke spolupráci. Využívalo se setkání „tady a teď“ nebo setkání k přípravě konkrétních akcí pořádaných v rámci komunitní práce (Mezinárodní den Romů ve Vsetíně, Mezinárodní den Romů v Ostravě...).

V závěru projektu proběhl vzdělávací seminář pro členy obou komunit, který byl rozdělen na tři části. Konkrétně šlo o téma „Vyjednávání v komunikaci a jak vhodně řešit konflikty“. Náplní semináře byl celkový úvod do této problematiky. Účastníci se učili jak úspěšně zvládnout komunikaci s člověkem, který má účinnou strategii, jak situaci řešit s klidem a pokud možno s pozitivním výsledkem. Téma bylo pojato hodně prakticky – účastníci měli možnost vyzkoušet si a zreflektovat konkrétní komunikační situace.

V rámci výjezdu za dobrou praxí se v červenci účastnil komunitní pracovník se členem jádrové skupiny stáže v Chánově a v Předlicích. Vše probíhalo na základě komunikace s organizátory romských komunit Awen Amenca.

3.3 Vývoj komunitní práce – lokalita Jiráskova

Přímo v lokalitě Jiráskova komunitní práce před zahájením projektu Naše cesta v našich rukou neprobíhala. Působily zde terénní sociální služby a obyvatelé lokality navštěvovali a využívali služby v lokalitě Poschla. Od roku 2017 projevili někteří větší zájem i o aktivity komunitního centra na Poschle, kde se postupně připojovali svou účastí a později i spolupráci. V tomtéž roce komunitní centrum podpořilo jednu ženu z lokality Jiráskova v tom, aby vybudovala taneční kroužek a samostatně jej vedla. Díky projektu Naše cesta v našich rukou se práce tanečního kroužku rozšířila a probíhala pravidelněji. Rovněž se zlepšily celkové podmínky pro samotnou práci (více viz kapitola 3.4).

V rámci projektu Naše cesta v našich rukou stejně jako v lokalitě Poschla, tak i v lokalitě Jiráskova byla nově zahájena, a bohužel i záhy ukončena soustavná komunitní práce. Na začátku projektu zde v omezené míře pracoval komunitní pracovník z Poschly a předával informace a zval ke spolupráci v rámci činností komunitního centra v lokalitě Poschla. Nově nastoupivší vedoucí komunitní pracovník bezprostředně po nástupu začal vstupovat do této komunity v lokalitě Jiráskova. Začal se seznamovat s historií lokality a jejích obyvatel, postupně se seznamoval s jednotlivými členy komunity a zdejším životem. Navazoval vztahy, oslovil členy všech domácností. Na základě zjištěných informací oba pracovníci zpracovali detailní popis lokality.

Došlo k mapování toho, zda by bylo možné využít jednu technickou místnost jako zázemí pro komunitní práci. Vedoucí komunitní pracovník zjišťoval, zda obyvatelé lokality souhlasí s tímto využitím prostoru a získal jejich předběžný souhlas. Protože vedoucí komunitní

pracovník ukončil pracovní poměr ve zkušební době, neprobíhalo další jednání. Bylo plánováno získat oficiální písemný souhlas všech obyvatel lokality a zahájení jednání s majitelem budovy (Městem Vsetín).

Taktéž byly zjišťovány problémy, které nejvíc tuto komunitu trápí. Obyvatelé s komunitní pracovnící mluvili o problematice špatných oken v bytovém domě. S ohledem na krátké působení komunitní pracovníce v lokalitě a náročnosti řešení tohoto tématu nebyly konány další kroky. Podařilo se s obyvateli lokality pojmenovat i další problémy, které by chtěli řešit: dětské hřiště a malý prostor pro děti, kde by si mohly hrát. Také mají zájem o vybudování/získání zahrádek, rádi by v lokalitě vytvořili posezení s přístřeškem a grilem, vnímají problém s udržováním pořádku a prováděním úklidů ve společných prostorách a kolem bytového domu. Chtějí řešit téma již zmiňované výměny oken v domě, dále jako problém vnímají „Myší díru“, (Myší díra je podjezd pod železničním mostem, kudy vede výjezdová cesta ze Vsetína a vede také do lokality Poschla) tento úsek bývá v době intenzivních dešťů zaplaven a není možné přes něj projet.

Přestože byla komunitní práce v lokalitě Jiráskova poměrně dobře zahájena, ukázaly se problémy, které vedly k tomu, jak již bylo zmiňováno, že vedoucí komunitní pracovník ukončil pracovní poměr ve zkušební době. Bohužel se nepodařilo v přijatelné době najít vhodného kvalifikovaného pracovníka, který by mohl v započaté práci pokračovat, proto musela být komunitní práce v lokalitě ukončena.

3.4 Činnost tanečního kroužku

Taneční kroužek vedený členkou komunity probíhal 2x týdně, neboť byl o něj velký zájem. Návěky probíhaly v tělocvičně základní školy, nebo případně přímo v prostorech komunitního centra. Děvčata nacvičovaly různorodé tance, např. moderní a romský tradiční tanec. Měly možnost předvést se na Taneční přehlídce na ZŠ Sychrov, Vsetín, dále pak vystoupily na Mezinárodním dni Romů ve Vsetíně, Slavnostní akademii a krajské konferenci Regionálního centra podpory zdraví pro Zlínský kraj. Děti tak mohly na vlastní kůži zažít, že vyvinuté úsilí, snaha a práce na sobě přináší úspěch a uznání. Podporovala se pravidelnost nacvičování, došlo ke zvýšení počtu vystoupení, prezentací na veřejnosti, účasti v soutěžích což přineslo zážitky pro samotné děti i vedoucí kroužku.

4. Celkové zhodnocení projektu

Projekt jsme ukončovali předčasně jen velmi neradi. Na hledání vhodného vedoucího komunitního pracovníka jsme vynaložili mnoho energie, rovněž tak do zaškolování pracovníka, který byl na toto místo přijat. I poté, kdy se ukázalo, že přijatý pracovník není pro danou pozici vhodným kandidátem, znovu jsme vyhlašovali výběrové řízení. Druhý komunitní pracovník, který působil v lokalitě Poschla, realizoval projekt v maximálním možném rozsahu. Ukazovalo se totiž, že obě komunity mají potenciál pro to, aby se formou komunitní

práce posouvaly a rozvíjely. V obou lokalitách se začaly profilovat jádrové skupiny. V případě lokality Poschla, kde již probíhala v omezené míře komunitní práce před zahájením tohoto projektu, se objevily nové osoby, které se mohly stát potenciálními neformálními lídry a zformovat kolem sebe jádrovou skupinu. V lokalitě Jiráskova se nově podařilo aktivizovat a ke spolupráci přizvat několik jedinců, kteří mohli být zárodkem jádrové skupiny v lokalitě.

Díky semináři, který se uskutečnil v závěru projektu, se potvrdila naše domněnka, že velké možnosti pro spolupráci a rozvoj komunit představují ženy, mladé maminky. Ty projevíly zájem a současně měly určitý časový prostor pro některé činnosti.

Během úvodní fáze projektu se podařilo poměrně dobře zmapovat obě lokality.

V případě lokality Poschla, i díky působení komunitního centra a dalších aktivit Diakonie v lokalitě, se podařilo velmi podrobně popsat komunitu. V komunitě se dařilo prohlubovat vztahy, identifikovali jsme mnohá témata, která byla pro členy komunity důležitá, a bylo možné s nimi v rámci komunitní práce dále pracovat. Šlo zejména o oblast zlepšení bezpečného přístupu do lokality (vybudovat chodník od zastávky MHD na Poschlu a jeho osvětlení, řešení zaplavování podjezdu pod železničním mostem), zlepšení životního prostoru na Poschle (postavení pergoly, vytvoření prostoru pro posezení se zázemím pro grilování, založení zahrádek, vysazení květin apod.), zlepšení systému správy bytových domů a zajištění úklidu v i kolem domů a dodržování nočního klidu.

V lokalitě Jiráskova působil vedoucí komunitní pracovník necelý měsíc. I přesto se mu podařilo získat mnoho informací o komunitě, takže i zde jsme mohli zpracovat poměrně dobrý popis. Významným prvkem, který posiloval autoritu komunitního pracovníka a usnadňoval mu vstup do lokality, byla vedoucí tanečního kroužku působící v rámci projektu. Díky a prostřednictvím ní se komunitní pracovník seznámil se zástupci všech domácností a vytvořil si předpolí pro další práci. Pracovník si zde začal poměrně rychle budovat vztahy a již během měsíce identifikoval témata společná pro všechny obyvatele lokality (více viz kapitola 3.3). Rovněž začal pracovat na vytvoření zázemí pro komunitní setkávání a práci v komunitě. Zjistil, že zájem o vytvoření tohoto prostoru má všeobecnou podporu v komunitě. I toto ukazuje na velký potenciál pro komunitní práci. I zde byly vytipovány osoby, z nichž by se mohla zformovat jádrová skupina. Vedle uvedených úspěchů tohoto komunitního pracovníka se objevovaly významné limity a problémy, kvůli kterým byla důvodem ukončení jeho práce. Dalšího vhodného pracovníka, který by na jeho práci navázal, se bohužel nepodařilo najít.

Pokud bychom měli srovnat situaci před zahájením projektu a na jeho (předčasném) konci, můžeme konstatovat následující:

- Podařilo se prohloubit znalost obou lokalit a byly zpracovány detailní popisy obou lokalit (přičemž popis lokality Jiráskova je méně podrobný s ohledem na krátkou dobu působení pracovníka v lokalitě).
- V obou lokalitách jsme identifikovali a do spolupráce zapojili osoby, které mají potenciál pro systematictější práci.
- V obou lokalitách jsme pojmenovali problémy, na jejichž řešení mají obyvatelé zájem; některé z problémů nám byly známy již před zahájením projektu, některé byly nové.

- Zajímavým momentem, který vedl k velké aktivizaci obyvatel lokality Poschly, byla situace, kdy mohli své zkušenosti předat Romům v Mostě – byla to příležitost, kdy si obyvatelé pojmenovávali, co pro ně bydlení v lokalitě znamená, co jim to přináší (pozitivního i negativního); tato zkušenost by mohla být využita při další práci s komunitou.
- Osvědčila se metoda rozvoje kompetencí členů komunity prostřednictvím spolupráce s externím lektorem, kdy byl seminář postaven na maximálně konkrétním zadání (např. řešení konkrétní situace, příprava na konkrétní jednání apod.) – díky této zkušenosti by se dalo s komunitami dále pracovat a rozvíjet je.
- Díky zapojení do příprav, organizace a realizace různých akcí a aktivit členové komunit rozvíjeli své organizační a komunikační kompetence.
- Díky projektu se podařilo velmi dobře rozvinout práci tanečního souboru pod vedení členky komunity – naučila se novým dovednostem (zejména organizačním a koordinačním).
- Velkou výzvou i nadále zůstává hledání nástrojů a způsobů motivace členů komunit k vlastní aktivitě a snaze řešit svou situaci vlastními silami, i bez okamžitých materiálních zisků.

5. Závěr

Projekt Naše cesta v našich rukou umožnil komunitám nespočet neplánovaných setkání „tady a teď“, kdy měly tak možnost řešit své aktuální problémy. Tím, jak o nich účastníci mluvili a učili se je pojmenovávat, tím také hledali společná řešení. Členové komunit se účastnili několika akcí, do jejichž přípravy, organizace a realizace, a tímto rozvíjeli své kompetence. Komunitní pracovník zde figuroval v roli iniciátora, motivátora a moderátora. Podporoval členy komunit v jejich činnosti, vytvářel příležitosti k setkávání a rozhovorům, snažil se práci směřovat a usměrňovat směrem k dosažení kýžených výsledků, povzbuzoval a dodával odvahu, a tím napomáhal v rozvoji kompetencí jak u jednotlivců, tak i komunity jako celku.

Přestože byl projekt předčasně ukončen, bylo dosaženo dílčích úspěchů. Jedním z výstupů projektu je i zjištění, že v lokalitě Poschla i Jiráskova je potenciál pro úspěšnou komunitní práci, která povede ke zvýšení samoorganizování a uschopňování obou komunit, dá se rovněž pracovat s oběma komunitami na společných tématech a problémech. Jsme přesvědčení o tom, že dobrá systematická komunitní práce může situaci v obou lokalitách zlepšit a přispět ke zlepšení celkového soužití ve městě Vsetíně. Klíčovým předpokladem však jsou kvalifikovaní a motivovaní pracovníci s potřebnými osobnostními charakteristikami, kteří zvládnou náročnou práci v terénu, což se nám bohužel přes opakované snahy nepodařilo.